

TIL
LÆREREN

OLE LUND KIRKEGAARD ORLA FRØ-SNAPPER

Et undervisningsforløb til elever på 4. klassetrin

Af Sofie Schmidt Schrøder, Nina Blichfeldt Vilhelmsen og Astrid Thorup Falkesgård, danskstuderende ved VIA Lærerruddannelsen, VIA University College Silkeborg i samarbejde med Museum Skanderborg

UNDERVISNINGSFORLØBET

I dette undervisningsforløb skal der arbejdes med Ole Lund Kirkegaard og værket Orla Frø-Snapper (lixtallet 20) i en 4. klasse. Forløbet strækker sig over ni lektioner.

Formålet er, at eleverne får kendskab til Ole Lund Kirkegaards *Orla Frø-Snapper* og universet omkring ham.

I Ole Lund Kirkegaards historier kan der findes koblinger til hans barndom i Skanderborg, hvilket eleverne også skal forsøge sig med i forløbet. Undervisningsforløbet knytter sig til en byvandring i Ole Lund Kirkegaards fodspor i Skanderborg med Museum Skanderborg. På byvandringen får man informationer om Ole Lund Kirkegaards barndom samt menneskerne omkring ham.

Ole Lund Kirkegaard er kendt for at anvende sproglige virkemidler. Derfor skal eleverne eksperimentere med dette i forløbet.

Samtidig er der blik for, at eleverne træner deres læsekompetence.

Eleverne skal gennem forløbet om Orla Frø-Snapper bruge sproget, undre sig, iagttage og forstå. Derudover skal eleverne udvikle deres læse- og afkodningsfærdigheder samt få kendskab til et *Før-du-læser-skema*.

FOKUSPUNKTER:

- Ole Lund Kirkegaard
- Ole Lund Kirkegaards værker
- Koblingen fra Ole Lund Kirkegaards liv til hans værker
- Orla Frø-Snapper
- Afkodning og læsning
- Bearbejdelsen af længere ord
- Evaluering

Nogle af opgaverne er arbejdskrævende og kræver samarbejde i grupper, så læreren skal undervejs tage højde for dannelsen af grupperne.

Evt: kunne man inddrage forældre og søskende til en slags fernisering, hvor elevernes værker og tegninger bliver udstillet. Her er der også mulighed for, at eleverne og forældrene kan få en kopi af elevernes samlede værker.

MATERIALE:

- *Orla Frø-Snapper* - klassesæt
- Før-du-læser-skema (Se elevmateriale)
- Ordforklaringsskema - Ark (Se elevmateriale)
- Resume af kapitel (Se elevmateriale)
- Historie starter (Se elevmateriale)

OM FORFATTEREN

Ole Lund Kirkegaard blev født i 1940 og døde i 1979 i en alder af 38 år.

Han voksede op i Skanderborg sammen med sin far og mor og sin lillebror Jens.

Han blev uddannet skolelærer og begyndte samtidig at skrive børnebøger. I de fleste af hans bøger beskrives barndommen og livet som dreng i 1950'erne og 1960'erne på en humoristisk måde. Der sættes fokus på de sjove, frække og uartige ting, som drenge kan finde på, når de leger uden voksen indblanding.

ET UDVALG AF OLE LUND KIRKEGAARDS BØRNEBØGER:

Lille Virgil
Orla Frø-Snapper
Albert
Hodja fra Pjort
Otto er et næsehorn
Gummi Tarzan
En flodhest i huset
Frode og de andre rødder
Per og Bette Mads
Tippe Tophat og andre fortællinger
Mig og bedstefar-og så
Nissepok

SUPPLERENDE MATERIALE:

Andersen, Jens: *Ole Lund Kirkegaard - En livshistorie*. Gyldendal 2010.
Sahl, Nina; *Ole Lund Kirkegaard - fantastisk!* Gyldendal 2011.

MÅL FOR UNDERVISNINGSFORLØB:

1. Jeg har kendskab til Ole Lund Kirkegaard og Orla Frø-Snapper
2. Jeg kan læse, skrive og anvende længere ord
3. Jeg kan skrive en historie med kobling til mit eget liv

FØR LÆSNING:

Fælles Mål i dansk

1. Eleverne kan læse tekster på lix 15-20 med sikre afkodningsstrategier.
2. Eleverne kan danne kohærens mellem forfatter og illustrationer

1. lektion:

Eleverne bliver introduceret for forløbet om Ole Lund Kirkegaard og værket Orla Frø-Snapper. Eleverne bliver introduceret for de tidligere nævnte læringsmål for hele forløbet.

Samtale: *Kender eleverne Ole Lund Kirkegaard? Kender eleverne nogle af hans værker? Kirkegaards udgangspunkt i egen barndom. Eleverne får udleveret bogen Orla Frø-Snapper og et "før-du-læser-skema" (Se Opgave 1). (OBS: udfyld skema før du læser).*

UNDER LÆSNING:

Fælles Mål i dansk

1. Eleverne tilegner sig viden om Ole Lund Kirkegaards værker og hans barndom.
2. Eleverne får indsigt i, hvordan man kan tage udgangspunkt i egne erfaringer.

2. lektion:

Læreren læser kapitel 1: *Bøllerne* og kapitel 2: *Orla Frø-Snapper*, højt for klassen.

Eleverne bliver inddelt i grupper, og grupperne skal fordeles ud på de følgende kapitler:

3. *Skatten*
4. *Smedens øl*
5. *Orla Frø-Snapper møder en fremmed mand*
6. *Orla Frø-Snapper prøver at hænge mig*
7. *Cirkus Benito kommer til byen*
8. *Den vrede dame med den gule kiste*
9. *Kanonen*
10. *Cirkus Benitos gallaforestilling*

RESUMÉ AF ORLA FRØ-SNAPPER

Bogen handler om Jeg personen og hans ven Jacob som altid finder på narrestreger og ballade. Men de er bange for Orla Frø-Snapper.

Orla Frø-Snapper er byens værste bølle, han er lang og tynd og er altid efter byens mindste drenge. Engang slog han endda tænderne ud på en af dem. Nej, det er ikke nemt at være lille i en by hvor Orla Frø-Snapper hersker.

Heldigvis er bette-lorde nogle gange klogere end store bøller. Og da Cirkus Benito kommer til byen med kanonkonge og det hele, bliver det straks sjovere at være lille.

Eleverne skal skiftevis i grupperne læse deres kapitel og undervejs i læsningen finde fem svære eller spøjse ord, som der ønskes forklaring eller uddybning af. (F.eks. Kanonkongen, kålhav, smadderrædde osv.)

Eleverne skal skrive de fem ord på en liste (Se opgave 2), og derefter finde betydningen af ordet og skrive den i feltet ved siden af.

EKSEMPEL:

Kålhav	En køkkenhav, hvor der er plantet kål.
--------	--

Dette underbygger elevens afkodning samt sætter fokus på Kirkegaardssprogbrug.

3. lektion:

Eleverne arbejder videre: De bliver færdig med at læse eller arbejder videre på deres ordliste samt forklaringer.

Når grupperne er færdige, skal de lave ti nye sætninger, hvor de inddrager de fem ord fra ordlisten. Disse sætninger skal eleverne gemme til efter byvandringen.

EFTER LÆSNING:**Fælles mål**

1. Eleven kan udnytte egne bekendtskaber i fortællingen.
2. Eleverne kan benytte nye ord i sætninger.

4. lektion:

Grupperne skal lave et kort resumé af deres kapitel til resten af klassen. Her skal de huske *start*, *midte* og *slutning*. Brug arbejdsark (Se opgave 3). Grupperne fremlægger i kronologisk rækkefølge deres resume af kapitlet.

5. lektion:

Klassen skal lave en samlet analyse af bogen. Hver gruppe får hver deres fokusområde.

3. Skatten - **Forfatterskab**
4. Smedens øl - **Personer**
5. Orla Frø-Snapper møder en fremmed mand - **Miljø**
6. Orla Frø-Snapper prøver at hænge mig - **Tid/sted**
7. Cirkus Benito kommer til byen - **Komposition**
8. Den vrede dame med den gule kiste - **Sprog**
9. Kanonen - **Tema/budskab**
10. Cirkus Benitos gallaforestilling - **Fortællersynsvinkel/fortælle teknik**

6. lektion:

Eleverne skal arbejde videre med den fælles analyse.

Tilslut samles op på klassen

7. lektion:

BYVANDRING

Byvandring med Museum Skanderborg og Skoletjenesten Skanderborg i Skanderborg. Eleverne skal slå *lyttelapperne* ud, og suge informationer og historier til sig.

På turen får vi indblik i, hvordan Ole var som dreng, og hvordan det var at være barn dengang.

Ole Lund Kirkegaard er opvokset i Skanderborg. Byen bærer på nogle spændende mund til mund fortællinger og anekdoter fra dengang, Ole var barn. Når man har læst bøgerne og har kendskab til de personer, som indgår i værkerne, vil man finde ligheder i byens anekdoter. Måske vil vi få en fornemmelse af, hvem Ole lod sig inspirere af, når han opbyggede personer i sine historier. Måske er personerne i bøgerne ligefrem mennesker, som rent faktisk fandtes i Oles barndom. På byvandringen skal vi på tur rundt i det område, hvor Ole færdedes som barn. Meget er anderledes i dag, men vi vil også finde elementer, som stadig består.

Med kendskab til Oles værker, barndomslivet i 1940-50erne og en god portion børnefantasi kan vi opleve, undres og måske videredigte på historierne og på Oles barndomsliv.

Foruden *Orla Frø-Snapper* er det en god ide at have læst uddrag af *Lille Virgil* eller novellen *Dragen* samt novellen *De hæslige slynglers klub*.

Vandringen er beskrevet på www.skanderborg.dk/skoletjeneste og kan bestilles ved henvendelse til Museum Skanderborg.

Varighed: 2 lektioner (+evt. transporttid)

8. lektion:

Klassen tager en fælles snak om oplevelserne af - og tankerne om byvandringen.

Eleverne skal finde de ti sætninger med lange ord, som de skrev før byvandringen. De skal nu skrive en historie, som tager udgangspunkt i deres egen barndom og de mennesker, de kender og den by, de bor i. Historien skal have en *start*, *midte* og en *slutning* og indeholde de ti sætninger. (Se opgave 4)

Eleverne skriver deres historier færdige i lektiecafé eller hjemme.

9. lektion:

Flere elever får lov til at læse deres historie højt på klassen.

Klassen snakker om historierne - for eksempel det interessante ved at have de samme ti sætninger, men vidt forskellige historier

EVALUERING:

Fælles afslutning på klassen. Målene for forløbet formuleres på tavlen, her tales og diskuteres, føler alle de kan opfylde målene? Hvad kan I huske? Hvad har vi lært? Hvad var godt? Hvad var mindre godt?

Alle historierne bliver samlet i et hæfte, som eleverne får udleveret - *Elevernes samlede værker*.

